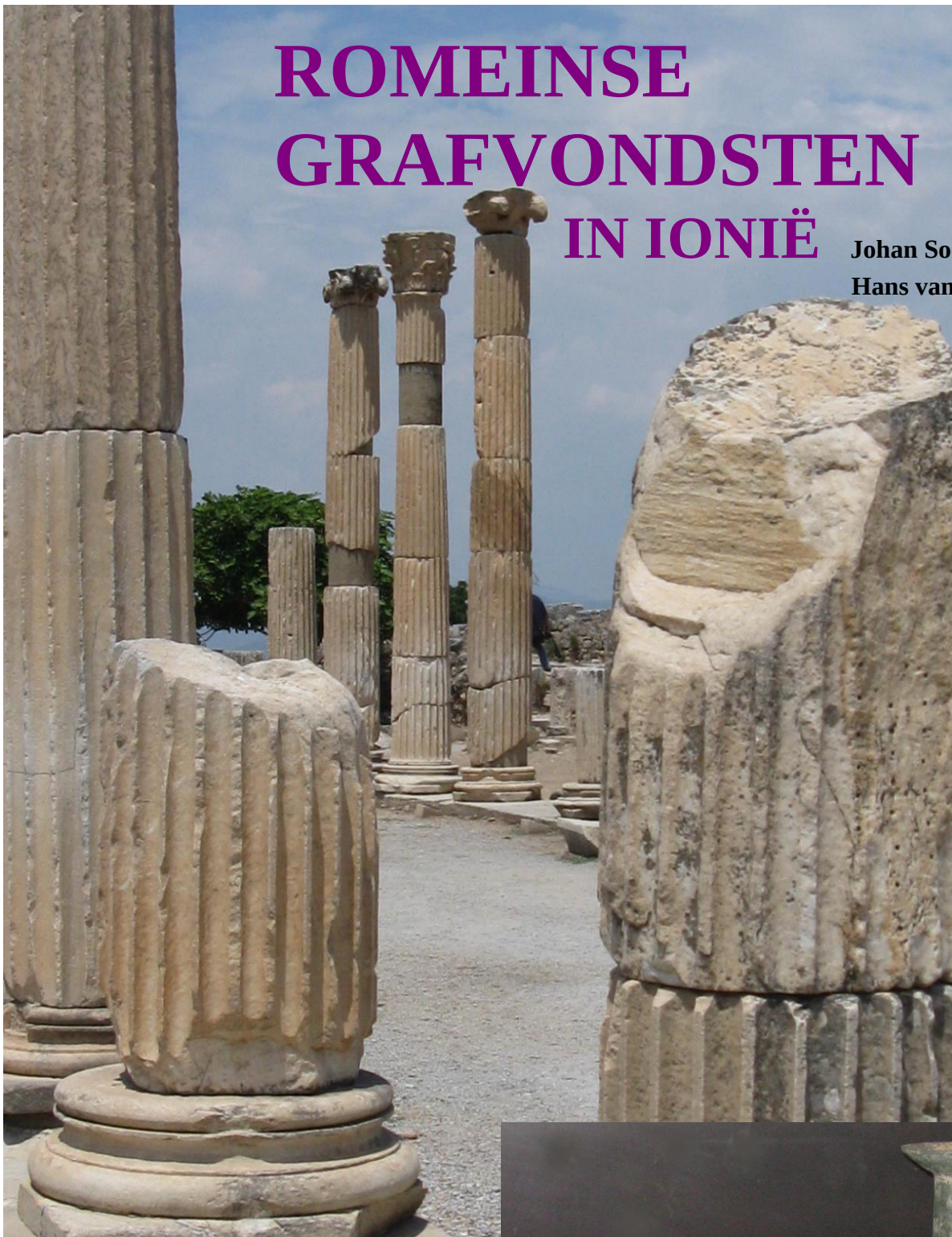

ROMEINSE GRAFVONDSTEN IN IONIË

Johan Soetens

Hans van Rossum

Een viertal Romeinse glasobjecten. Links een schenkfles van geelgroen glas met geribde greep en kraagrand. Datering laat 1^e – 2^e eeuw AD. Midden een kan van groen glas met greep die boven de mond is geprojecteerd. Datering 3^e – 4^e eeuw. Rechts achter een grote fles van groen glas met gedrongen en rondgevormd lichaam. Een lange hals en breed gevormde mond. Datering 4^e eeuw. Voorground kleine fles van groen glas, een bolvormig lichaam en breed gevormde mond. Datering 4^e eeuw. Oostelijk Middellandse Zeegebied, mogelijk Syrië. Coll. Museum Selçuk/Efeze, Turkije.

Onder: lang gevormde amfoor (ca.70 cm.) van min of meer kleurloos, vaal groen glas met twee geribde grepen die op de schouders zijn aangezet en aan de hals gehecht. De mond voorzien van een kraagrand en de onderzijde, wat opvallend is, eindigend in een rond gevormde knop. Het is niet duidelijk waar dit type glaswerk voor werd gebruikt. Volgens het bijschrift in het museum is het een parfum amfoor. 2^e eeuw.

Coll. Museum Selçuk/Efeze, Turkije

Dat wat nu wordt aangeduid als de Turkse Riviera was in antieke tijd bekend als Ionië, de door de Grieken gekoloniseerde westkust van Klein Azië. Traditie wil dat de eerste kolonisten uit Athene kwamen. Tegenwoordig komen ze per vliegtuig en cruise ship en langs de lange kustlijn, van Troje tot Tarsus, waar je meer antieke steden en ruïnes vindt dan waar

dan ook ter wereld is geen plaats zo populair als Efeze, in de Romeinse tijd de hoofdstad van Asia Minor met 250.000 inwoners. Het is, na Istanbul, de grootste attractie van Turkije. De apostol Paulus verbleef hier alsmede Johannes die naar de traditie wil Maria, de moeder van Jezus, hier bij zich in huis nam. Dagelijks arriveren cruise schepen in de haven van het nabijgelegen Kuçadasi en rijden kolonnes bussen naar het hoogste punt van de tegen de heuvel gebouwde stad vanwaar de toeristen in twintig minuten omlaag gevoerd worden tot het pleintje waar restaurants en souvenirsshops wachten. Weinigen zullen daardoor de gelegenheid krijgen om het museum in het nabijgelegen stadje Selçuk te bezoeken waar onder meer een interessante collectie Romeins glas te zien is. 'De Oude Flesch' deed dat wel. Hans van Rossum was zo vriendelijk om het commentaar bij de foto's te verzorgen.

Van Links naar Rechts: drinkglas op voet van blauwgroen glas, een schenkfles van groen glas met dubbel geribde greep en kraagrand. Rechts een unguentarium van blauwgroen glas met gedrongen bolvormig lichaam en lange hals. Liggend een parfumsflesje met nauwelijks uitgeblazen lichaam en een tweetal kleine parfumsflesjes waarvan de voorste ondersteboven is geplaatst.. Datering variërend van laat 1^e – 3^e eeuw. Oostelijk Middellandse Zeegebied. Coll. Arch. Museum Milete, Turkije.

Links: kannetje van mosgroen glas met een naar boven toe taps toelopend lichaam en een mond die is voorzien van een schenktuit. 3^e eeuw. Oostelijk Middellandse Zeegebied, mogelijk Syrië.

Coll. Arch. Museum Milete.

Rechts: parfumsflesje of unguentarium van donkergroen glas met driehoekig gevormd lichaam. Lange hals die aan de onderzijde iets is ingeknepen en vlak uitgevoerde mondrand. Laat 1^e – 2^e eeuw AD. Oostelijk Middellandse Zeegebied.

Coll. Arch. Museum Milete.

Zo druk als het in Efeze is, zo rustig is het in het nabijgelegen Milete, ooit met vier schitterende havenbekkens de enige 'wereldhaven' van het hele Egeïsche gebied. Tevens de geboorteplaats van Thales, 's werlds oudste filosoof die reeds in zijn tijd beschouwd werd als een briljant geleerde. Tijdens de Perzische overheersing van Klein Azië kwam Arstagoras, tijdelijk heerser over Milete, op het idee om de democratie uit te roepen, uit angst om gestraft te worden voor een mislukte militaire operatie. In een briljante actie veroverde hij de complete, nabij Milete verankerd liggende Perzische oorlogsvloot. U kunt dat alles bij Herodotos nalezen. Het kostte de 'Koning der Koningen' Darius vier jaar om een nieuwe vloot te bouwen en daarna was het snel afgelopen met de democratie in Milete. De stad werd totaal verwoest, de mannen gedood, de vrouwen verkracht, de meisjes verkocht en de jongens gecastreerd. Niemand ontkwam zijn lot. De stad kwam deze klap nooit meer te boven en bleef ook in Romeinse tijd altijd de mindere van het nabije Efeze. Er hangt een grote triestheid om deze plek, waar de meeste bussen kort stoppen voor een bezoek aan het prachtige theater met nauwelijks tijd voor de rest van de opgravingen. Gelukkig is na jarenlange restauratie het museum weer toegankelijk met onder andere een fraaie uitstalling van grafvondsten, waaronder veel glazen voorwerpen.

Met de klok mee: Kan van groen glas met bolvormig lichaam, cilindrisch gevormde hals en mond met kraagrand, lichaam voorzien van horizontale groeven. De geribde greep op de schouder gehecht, omhoog gevoerd en tegen de hals bevestigd, net onder de mond. Laat 1^e - 2^e eeuw. Oostelijk Middellandse Zeegebied, wellicht Klein-Azië;

Fles van groen glas met bolvorming, enigszins gedrongen lichaam. Lange cilindrisch gevormde hals en mond voorzien van kraagrand. Laat 1^e - 2^e eeuw. Oostelijk Middellandse Zeegebied, mogelijk Klein-Azië.

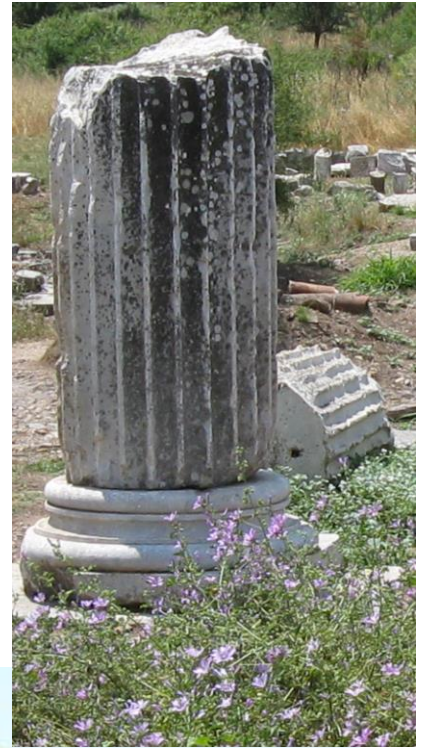
Drie zogenoemde deukbekers van groen en blauwgroen glas. In de lengterichting voorzien van indrukken, wellicht bedoeld als decoratie maar ook om beter grip te hebben op het glas. De achterste twee bekers hebben een gevouwen voet. Deukbekers zijn gedurende een lange periode vervaardigd. 2^e-4^e eeuw, Italië of Oostelijk Middellandse Zeegebied. Coll. Arch. Museum Milete.

Platte schaal van blauw glas, ca. 80 cm aan de uiteinden geperforeerd wat doet vermoeden dat deze schaal gedragen werd. Een vergelijkbaar voorbeeld bevindt zich in het Römisch-Germanischen Museum Köln, Band III, no. 230. Deze heeft een lengte van 37 cm. en is van kleurloos glas maar de uitvoering is bijna identiek, zij het dat deze twee perforaties heeft. Een ander voorbeeld uit hetzelfde museum, maar dan in ovaalvorm, heeft een lengte van 23.3 cm. en bezit eenzelfde vorm van decoratie. Deze werd geïmiteerd van de bestaande metalen uitvoeringen. Isings vorm 97c. Isings verwijst voor wat betreft het tweede voorbeeld naar Kanares, een productieplaats in Egypte. 3^e - 4^e eeuw. Coll. Arch. Museum Milete.

Drie flessen van groengelig glas, enigszins gedrongen lichaam met lange cilindrisch gevormde hals. De mond van de linker en de middelste fles is voorzien van een zogenoemde kraagran, laat 1ste – 2^e eeuw. Oostelijk Middellandse Zeegebied, mogelijk Klein-Azië. Van de rechter fles is het lichaam eerst in een mal geblazen en daarna verder optisch uitgeblazen, 4^e eeuw. Oostelijk Middellandse Zeegebied.

Een drietal flessen van groen glas met bolvormig lichaam en wijd uitlopende mond. Een klein flesje van groen glas met eveneens bolvormig lichaam, een fles van groen glas met een rond maar enigszins gedrongen lichaam en wijd gevormde mond en een fles van groen glas met min of meer een peervormig lichaam waarvan het onderste deel recht is geblazen en ook deze fles heeft een wijd gevormde mond. Tenslotte een groen glazen bakje. 4^e eeuw, Oostelijk Middellandse Zeegebied.